

PRACOVNÍ SEŠIT

Projekt:	Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend
Číslo projektu:	CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003539
Veřejná zakázka:	Vzdělávání v oblasti sociální práce s osobami ohroženými ztrátou bydlení včetně problematiky dávek na bydlení

9. NÁSTROJE A METODY PREVENCE ZTRÁTY BYDLENÍ

Prevence je důležitým nástrojem sociální práce, a to zejména v oblasti bydlení. Pro klienty i společnost je vhodnější a výhodnější se snažit bydlení udržet než ho znovu získávat. Každý stát přistupuje k prevenci ztráty bydlení různým způsobem. Stejně tak je možné se zaměřovat na různé životní situace, které bydlení ohrožují, nejčastěji jde o výrazný pokles nebo ztrátu příjmů. Klíčovou roli hraje i osobnost sociálního pracovníka, jeho role a etické problémy ve vztahu k jeho práci a klientům. Pro prevenci ztráty bydlení lze používat různé nástroje a metody, velký význam má například tvorba sítě kontaktů spolupracujících osob a institucí. Základem jakékoliv prevence je včasné vyhledání ohrožených klientů, k čemuž je nejčastěji využívána depistáž. Součástí prevence je i znalost základních rizikových situací, které mohou nastat, jejich hlavních spouštěčů a praktických řešení.

Ztráta bydlení a bezdomovectví jsou stresující zážitky, které mohou člověka poznamenat na celý život, jejich řešení je navíc mnohem komplikovanější než jejich prevence. Mezi ohrožené skupiny lidí mohou patřit jednočlenné domácnosti, domácnosti s nízkými příjmy, senioři a lidé se zdravotním postižením, lidé patřící k minoritní skupině, lidé vracející se z výkonu trestu, rodiče samoživitelé.

Mnoho jedinců a rodin žije v nevyhovujících podmínkách, ale neví, kde a jak požádat o pomoc. Jejich aktivní vyhledávání pomocí depistáže a mobilizace aktérů v sociálním systému jim pak dá možnost zlepšit svou životní situaci. Navíc toto včasné řešení umožňuje lidem získat povědomí o tom, jak do budoucna řešit své problémy a předcházet jejich dopadům. Cílem je co největší samostatnost člověka, který ví, jaké jsou jeho možnosti a na koho se může obrátit. Kromě toho to také zvyšuje důvěru v práci sociálních pracovníků a spolupracujících institucí. **V současné době je prevence v této oblasti nesystémová a spíše nárazová,** ke skutečnému předcházení problému bezdomovectví je potřeba zapojit do systému co nejvíce aktérů a postupovat cíleně, pravidelně a dlouhodobě.

K sociální práci patří několik ověřených metod (depistáž, informační kampaň, sociální šetření, metoda „síťování“), jejichž snahou je získat přehled o lidech a jejich životních situacích v konkrétní oblasti a nabídnout jim pomoc s řešením případných problémů. Tím se dosáhne zmírnění nebo dokonce zamezení negativních dopadů těchto problémů. Patří mezi ně nejčastěji nedostatek finančních prostředků, neplnění finančních závazků, které se týkají bydlení, neplnění nefinančních závazků, které se týkají bydlení, a ztráta právního nároku na stávající bydlení. Sociální pracovník by se měl orientovat v jejich možných příčinách a měl by znát možné postupy, jak je zjišťovat, a jak dále pracovat s klienty a asistovat jim při jejich řešení. Důležité je stanovit tyto cíle a postupy ve spolupráci s klientem a aktivně ho do řešení zapojovat. Stanovovat krátkodobé cíle, které klient vidí jako splnitelné, a postupovat bod po bodu. Sociální pracovník by měl průběžně s klientem konzultovat situaci. Proto také hraje velkou roli osobnost a jednání sociálního pracovníka, který s klientem pracuje, a který s klientem naváže partnerský vztah postavený na vzájemném respektu. Sociální pracovník má u klienta vzbudit důvěru a podpořit klientovu motivaci ke spolupráci s ostatními aktéry, kteří mohou přispět k řešení klientovy situace.

Existence záchytných sociálních „sítí“ vytváří komplexní systém podpory a pomáhá i těm, kteří by si o pomoc nikdy sami neřekli. Jedná se o neformální sítě, které jsou tvořeny rodinou, přáteli, sousedy, okolím, ale také formální sítě, které tvoří státní a nestátní organizace, poskytovatelé sociálních a zdravotních služeb. Síťování slouží k předávání informací o potenciálních klientech tak, aby došlo k aktivaci těch aktérů, kteří mohou klientovi pomoci v jeho současné situaci, a současně předcházet možným dopadům.

PODKLADY PRO PREZENČNÍ ŠKOLENÍ

1) Cvičení: Příkladová situace 1

Zadání:

Klient za Vámi přišel s tím, že mu hrozí vystěhování, protože už nějakou dobu nezaplatil nájem. Navíc proti němu sousedé sepisují petici, aby dosáhli jeho vystěhování. Jaké konkrétní informace od klienta musíte zjistit, abyste mohli vyhodnotit situaci a začít jednat?

Prostor pro poznámky:

---

2) Cvičení: Kompetence

Zadání:

Nedostatek kompetencí často patří mezi rizika vedoucí ke ztrátě bydlení.

Které kompetence je možné u klienta posílit/budovat, pokud se potýká s nedostatkem finančních prostředků?

Pracujte ve skupinách formou brainstormingu.

Prostor pro poznámky:

---

3) Cvičení: Riziko vystěhování

Zadání:

Vytvořte skupiny po 4 osobách a sepište postup práce s klientem, který má finanční problémy a hrozí mu vystěhování z bytu.

Příklady činností:

- asistence při nácviu kompetencí
- společně rozeberou příjmové a výdajové položky domácnosti, analyzují možnosti úspor
- nastaví měsíční rozpočet
- projdou všechny uzavřené smlouvy
- vysvětlí nutnost splácení závazků
- společně projdou postup vyplnění složenky
- kontaktování neformálních zdrojů pomoci

Prostor pro poznámky:

---

4) Cvičení: Snižování nákladů na bydlení

Zadání:

Vytvořte skupiny po 4 osobách a sepište možnosti, jak by se daly snížit náklady na bydlení.

Prostor pro poznámky:

---

5) Cvičení: Otázka k diskuzi na téma *Skupiny ohrožené ztrátou bydlení*

Zadání:

Mezi skupiny ohrožené ztrátou bydlení spadají mimo jiné: osoby s nízkými příjmy, osoby pobírající důchod, osamělé osoby, samoživitelé, osoby nastupující do instituce nebo osoby, které mají omezené kompetence v důsledku předchozích životních ne/zkušeností.

Vytvořte skupiny po 4 osobách. Každá skupina si zvolí jednu ze skupin ohrožených ztrátou bydlení. Skupiny ohrožené ztrátou bydlení zvolte tak, aby se mezi skupinami pokud možno neopakovaly. Zamyslete se, jakými způsoby by se daly tyto skupiny oslovit.

Prostor pro poznámky:

---

6) Cvičení: Ztráta zaměstnání

Zadání:

Váš klient přišel o zaměstnání, kde pracoval přes dvacet let. Je mu 58, má jen základní vzdělání a přes bohaté pracovní zkušenosti potenciální zaměstnavatele odrazuje jeho vysoký věk a zdravotní problémy. Naskytne se mu možnost nastoupit jako vrátný, ale za finanční odměnu, která mu nebude stačit k pokrytí nájmu a dalších nezbytných nákladů. Klient má za to, že současná výše nájmu je nepřiměřeně vysoká.

Vypište co nejvíce způsobů, jak klienta podpořit v tom, aby se neocitl v bytové nouzi.

Prostor pro poznámky:
